

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut.
12. sz. lde intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESÍTŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhiva-
talat illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb fel-
szólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata 6 kr.
Bé yedij minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal. Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A jöltevők ünnepe.

(Noc. 28.)

Van-e olyan fájdalom, melynek ne lenne vigasztalása? Van-e oly könnyű, melyet le ne törölne a részvét? Van-e oly boldogtalan ember, kinek sajtó sebeire a gileádi berkek balzsamot ne teremnének . . ? A szülők fájdalmát, midőn elhunyt kedves gyermekök új sírhalmától visszaférfi szeretet, a jövő reménye: a boldogtalan ember szívének sebeire enyhít csepegtet a szóra-kozás, — a könnyűt letörli a könnyörület s a jövőben való bizalom. A kesergő ember szenvedéseinek kitűnő orvosát a jó szó, a szeretetteljes részvét, — a koldust boldoggá teszi az odavetett fillér.

De vannak a társadalomnak oly nyomorultjai is, — sajnos, sokkal többen, mint a mennyi-
ről a mindennapi élet zajában tudomást veszünk, — kiknek fájdalmára nincs vigasztalás, mert nekik vagy még, vagy már nem fáj semmi; özönével hall az olyan könnyű, melyet nem törölhet le a részvét, mert azt a sűrű könyzáport nem viszik ki az utcára, s vannak a társadalomnak oly boldogtalan egyénéi, kiknek sajtó sebeire már csak az egy ölnyi föld adhat gyógyulást, melynek sulya alatt a szív nem érzi többé azt az észbontó fájdalmat, mely megőrizte.

Volt idő, midőn a társadalom szíve nem dobbant meg a szerencsétlenség látásán s a részvét legfeljebb csak egyes esetekben nyilvánult; munkára képtelen nyomorékok, árva csecsemők, a bűnös és könnyelmű szerelem gyümölcsei, a társadalom testén tengődő lelki betegek mind az Ur kegyelmére valának bízva s leggyakrabban félreeső helyeken elbujva vagy önmagukat emészték el, vagy a testi-lelki nyomor szabadította meg őket az élet terhétől.

Sötét kor volt ez, melyben még nem lobogott

T Á R C Z A.

A salzburgi muzeum és még valami.

Utí leveleket várnak — s én ilyeneket nem írok. Ha kérdik miért? — erre a felelet igen egyszerű, azért t. olvasó, mert az már manapság, a midőn annyi a „Bae-decker” az emberiség szolgálatában, legtöbb esetben üres — az igaz, hogy sokszor sokat mondó phraseologia. Utí naplóból mégis ki-kiszakítottok egy-egy lapocskát és megemlékezem a nyilvánosság előtt egyről-másról, — ha ezt a t. Szerkesztőség szívesen fogadja, — nevezetesen akkor, de „actualis” jelentőséget is tulajdoníthatunk; ez uttal természetesen „kiesiben”.

Muzeumról ohajtok szólni. Nem a magyar művelődés büszkeségéről: a Magyar Nemzeti muzeumról (erről máshol máskor), sem nem Bécs „Burgring”-jének pazar fényű udvari muzeum-palotájáról (Hof-Museum), a melyekkel a ritka fejedelmi kegy csak boldoggá tehetné az amugy is dédelgetett osztrák metropolt, biztosítván nevének diésfényt s halhatatlanságot a művelődés történet lapjain, — gyenge ahhoz az én tollam: — egy kis alpesi városról, de művelődésében a „jeles” Salzburg „Carolino-Augustum” nevű muzeumáról szólna e cikk röviden.

„Salzkammergut” egyik szép folyója, a Salzach jobb partján „Franz-Josef-Quai” 17. sz. a. van a város áldozatkészességéből épült muzeumi épület. Csinos s magas, mindazáltal a „külső” a „belső” nem is gyaníttatja.

A mint belépünk az előcsarnokba, egy fekete márványtábla ötlük szemünkbe, a mely Mária Vince Suess, a „hires” Suess, a muzeum megalapítójának emlékének van szentelve. Az antiquitásokban gazdag termeken kívül főképen Mozart terme és Philippus Theophrastus Paracelsus, a „esoda doktor” reliquiái kötötték le figyelmemet. Paracelsus (sz. Einsiedelben) temetkezési, Mozartnak pedig szülővárosa Salzburg volt. Világhírű fia emlékének kegyeletes helye a salzburgi muzeum s ezeket a város mindig szorgosan is gyűjtögeti. Méltó büszkeséggel mu-

a humanismus fátyla! Az ember nem állott hivatásának magaslátán midőn a szükségben levőnek nem ment segítségére, s mintha saját önző céljai megkövetelték volna, a pusztulás démonának lett szövetségese, mi által mintegy előmozdítani látszott az emberiség létszámának csökkenését. Pedig hány lelket lehetett volna megmenteni a társadalomnak, kikből kedvezőbb körülmények között derék munkás állampolgárok válhattak volna.

Mennyit kell egy embernek súlyednie, míg arra a pontra jut, hogy a nyomor és tehetetlenség ajkait némává tegye, s mennyit kellett emelkednie a társadalomnak, míg e némaságot megértette!

De elmondhatjuk, hogy megértette, s ma már alig van oly fájdalom, melynek ne volna vigasztalása, alig van oly könnyesepp, melyet le ne törölne a részvét és könyörületesség. Az egész művelt világ tele van jótékony egyesületekkel, melyeknek tevékenysége kizárólag arra irányul, hogy a gyámol nélküli egyéneket megmentsék az emberiségnek. Árvaházak, szegényházak, menedék-helyek, beteg- és rabsegélyző egyesületek, kórházak végső eredményben mind egy célra működnek s örök dicsőségére fog szolgálni a mi korunknak, hogy a jótékonyági egyesületeknek ezer nemé a legújabb kor társadalmá teremté meg.

E működési körben fényes szerep jut a nőknek; ők az emberiségnek legmelegebben érző tagjai, kiket a teremtő leginkább arra látszott alkotni, hogy szerencsétleneket vigasztaljanak, könyvet törüljenek s a részvét balzsam-cseppjeivel enyhítsék a sajtó sebek fájdalmát. A férfi sorsa a küzdés, a nő hivatása a segítség; a férfi harczol elveért, s ha elbukik, oldalánál van a nő és felemeli. A férfi a világ zajában keresi magának a küzdőtér, a nő a család szent hajlékában oltárt épít a szeretetnek s szíve melegevel enyhületet ad a küzdelemben kifáradt férfunak. A férfi a mindent felfogó ész vezér-fáklya mellett keresi az eszméket, hogy az emberiség piaczára dobhassa; a nő jó szíve sugallatából felkeresi a

szerencsétlenek és nyomorultak félreeső hajlékait s enyhít ott, a hol enyhíteni kell.

Igy egészíti ki az emberiség két fele egymást, így emelkedik az ember hivatásának magaslátára, így válik lassanként testté a humanizmus eszméje.

Rimaszombatnak és vidékének nemes érzelmű női szombaton ülik meg huszonötödik évfordulóját azon magasztos pillanatainak, melyben árva gyermekeket segélyző jótékony nőegyesülette szervezkedtek. E harmadfél évtized az egyes ember életében is számottevő idő, mennyivel inkább egy egyesület életében, melynek tagjai szüntelen változnak s évről-évre kevesbül azoknak száma, kik az egyesület alapítói valának. S e huszonöt év még hosszabbnak tűnik fel akkor, ha elgondoljuk, mily nehézségekkel kellett megküzdeni az ifjú egyesületnek, míg fennállásában megszilárdult, míg megteremtette azt a tőkét, melynek kamataiból nemesak ideig-óráig segíti árváit, hanem az önálló élet utaira vezérli őket. Küzdeni kellett a részvétlenséggel, a gánacesal, ezer meg ezer feltevesssel, balhiedellel, s küzdöttek a nők saját érzelmeikkel is, midőn anyagi erők elégtelen volta mellett nem segíthettek mindenütt, a hol a nyomor szava szívűkhöz szólt.

De a kezdet nehézségein túl vannak; letűnt az első huszonöt év s az egyesület büszkén tekinthet vissza a küzdelemmel teljes multra, melynek elvitázhatlan érdemei folytán bizalommal nézhet a jövőbe. S a mint a multra tekint, lehetetlen észre nem vennie tagjai sorában két alakot, kik az egyesület történetének élő tanubizonyosságai; kik mint buzgó munkások részt vettek az alapítás fáradaimában. Tisztelet- és elismerést érdemel e két alak, mert soha nem lankadó buzgalommal építették a szeretet templomát városunkban, s az egyesület fennállása körül oly érdemeket szereztek, melyeket a jubileumi ünnepély keretén belül valószínűleg maga az egyesület is kellőleg méltányolni fog.

Midőn az árvák nevében forrón érzett köszönetünknek adunk kifejezést a mult nemes té-

togetja az eredeti „kis” Mozart-képeket a nagy művész s zeneszerző 35 éves koráig sok változatban, kitűnő hangszer-gyűjteményében ott látjuk Mozart egykori zongoráját, Mozart és Paracelsus eredeti kéziratai pedig egész sorozatot képeznek, nem is egy unikummal. A stratégára nézve ugyancsak tanuságos lehet a „Waffenhalle.” Ehhez esatlakozik — s ezt különösen kiemelem — egy, ma már kihalt — régi salzburgi család teljesen berendezett lakoszlálya, a mely több termet foglal magában. Nemesak a bútorok stb. eredetiek, de az egész lakás elosztásában, sorrendben, egyszerűval a lehető legapróbb részleteiben teljesen megfelel a hajdani berendezésnek Érdekes p. o. az egész familiát az olaj-festményeken látni; boldog lehetett a „nagyapa”, ki egyetlen fia részéről, több mint másfél tuczt unokában gyönyörködhetett! Még a legkisebb is, aki (vagy talán „a mely?”) a nekrológ szerint 3. mond „három órai” jajgatás után földi életének 4-ik órájára jobb létre szenderült. — hüen lepingálva ott lóg a falon. Nagyot kell e sorokban ugornom, — megvallom, hogy rövidedem a „Kunst és Gewerbe-Halle”-járól is megemlékezem. Láttam itt, hölgyeim, oly szép himzett s hozzá még „férfi” selyem-mellényeket, a melyek nemesak izlés, de művészet dolgában is méltó remekei a salzburgi iparnak, — pedig egykori gazdáknak már esontjaik is bizonyára elporladoztak. A sok száz darab közül ki kellene emelnem a „klöpl”-t, ha egyébert sem, azért, mert ezt sajnosan kevés művelő az országban; intensívebben pedig csakis Urvölgy lakossága foglalkozik avval diéséretes szorgalommal Zólyomgyében. A brüsseli esipké műértéke manapság vita tárgyát nem képezheti az egész világon, de elismerésre méltó az a pazar gondolat-menet is, a mit a formák és alakok ezer variációiban a salzburgi esipke-gyűjtemény tanúsít. A természetiek világából Salzburg madárvilága és Lepidoptera-faunája meglepő szépen van képviselve, nemkülönbén az antiquitások csarnokában elhelyezett „mozaik-gyűjtemény” a bécsi után első lehet egész Ausztriában. Ezek volnának a Salzaeh e kies tévű városa muzeumának specialitásai dió-hejban.

Végül okadatolnom kellene azt, hogy miért írok én erről? épen én, a kinek hirlapba írni nem szokása s nem

is valami jó oldala. Egy gondolat, egy eszme készített erre, t. i. a „gömörmegei muzeum” alvó eszméje! Mikorra érik meg már Gömörben az a nemes érzék, mely nálunk is oly muzeumot teremtene, mint a minőt teremtett Suess s tart fel Salzburg városa? Gömörnek meg volt s meg van ma is a maga Suess-e, ki deenniunk becsületet munkáját ajánlotta fel a megyei muzeum alapjául „ingyen”, s mi az eredmény? Az, hogy a „jó Ég” tudná, hol szorong az a megyei muzeum!

Az a szép Salzburg, de „gondolkodásában” még szebb népének az az alkotása megragadtja velem a tollat. Elhatároztam, írok a „Gömör-Kishont”-ba (ha mindjárt ki is phonographálnak), megírom azt; ne hagyják a „jobb jövő reményében” szunnyadni a megyei muzeum kérdését. Ha van megye az országban, a melyre ezt becsületbeli kötelességet róni lehetne, ugy ez Gömör, a két világhírű barlang tulajdonosa! A Quadok urnától egészen a murány-lehotai ablakos tót (mert ez is specialitás ám!) boeskoráig annyi nevezetes dolga van e megyének, de a muzeum-kérdés teng s tengődik ki tudja meddig?

Gömör ethnographiai érdekességét ki vonná kétségre, ki merné ellenkezőjét állítani annak, hogy földrajzilag ne volna az egyik előkelőbb darabja a hazának, midőn területét észak felől a Királyhegy uralja, délről pedig a Sajó vizét már a nagy magyar Alföld fogadja?

Ki ne ismerné el Gömör ornisának változatosságát, a midőn a gömöri érzehgyek ormái felett sasok kovályognak, a Sajó déli partjain pedig az az „okos szemű” gölya halászat esendesen!? Hisz még a Syrrhaptos garadexus is el-ellátogat olykor hozzánk.

Ne hallgatna minderről a chronika; a mit megtudott tenni egy „város” áldozat készsége, tenné megugyanazt a „megye” nemes gondolkodása s bizonyítaná ne csak szóval, de tetteben is mutatná azt be, hogy ime Gömör „Magyarország kiesinyben!”

München, 1891. évi november hó 15-én.

Dr. Richter Aladár.

nyeiért, nem mulaszthatjuk el azon forró óhajta-
sunkkal zárni be sorainkat, hogy az egyesület
fennállásának évei megszámlálhatatlanok legyenek
s gyarapodjék, virágozzék évről-évre az egyesület,
hogy nemes hivatását mindaddig teljesítse,
míg csak egy letörültni való könyesebb létezik!

Cartellek és ezéhek.

(A „Szövetkezés” című folyóirattól.)

A ezéheknek bukni kellett azért, mert a
termelést drágává tették, mert érdekeik által
szorosan összefűzött csoportok kezébe oly hatal-
mat adtak, hogy kényük szerint megadóztathat-
ták a fogyasztók százait és ezreit. Ezt állítják
az ipar szabadságának barátai.

Mily különös azonban a közvélemény. Ma
már alig merne valaki komolyan arra gondolni,
hogy a ezéheket visszaállítsa, de nyugodtan néz-
zük el mégis, hogy nagyiparosaink sokkal na-
gyobb visszaéléseket követnek el, mint a hajdani
ezéhekbe tömörült kisiparosok elkövetni képesek
voltak. Az „üzem szabályozása” végett egyeségre
lépnek, a melyet rendszeren *cartell*nek neveznek.
Az üzem szabályozása pedig nem egyéb, mint
az, a mit a régi ezéheknek oly súlyos büntül-
röttak föl. Kiszámítják mennyi lisztre, vasra vagy
szénre lesz a közönségnek szüksége s mennyiért
kaphatnak jó árat. Ennyit előállítanak, de többet
nem, azaz ők szabják meg az árakat, melyeket
aztán a fogyasztó kénytelen megfizetni. A napi
sajtónak az a része, mely a gyárosok érdekeit
tolmácsolja, ezt az eljárást olyannak nevezi mely-
re az ipar érdekében szükség van, mert külön-
ben az egészségtelen verseny lenyomná az ára-
kat s az egyesek bukását idézné elő. Ebben van
is egy szemernyi igazság, csak hogy a gyárosok
nem csupán akkor kötnek *cartell*t, midőn ezt az
üzlet rossz menete szükségessé teszi, megkötik
akkor is, a midőn különben is szép haszonnal
dolgozhatnak. Így a jelen üzleti viszonyok, me-
lyeket az ipar legtöbb ágában rossznak nevezni
épen nem lehet, nem indokolják a *cartellek* fen-
tartását, mégis azt látjuk, hogy azok főállanak,
sőt a régiéket számát még újak is szaporítják.

A vasgyárak régen nem dolgoztak oly szép
haszonnal, mint az utóbbi időben, mind a mellett
a *cartell* közöttük nem szűnt meg. A gőzmalmok
csaknem kivétel nélkül igen szép osztalékokkal
örvendezteték meg részvényeseiket, mind a mel-
lett csak nemrég hallottuk, hogy mozgalom indult
meg közöttük a termelés megszorítása végett.

Ilyen *machinatiókkal* szemben a fogyasztó
közönség védtelenül áll, mert sem törvényre, sem
pedig önmagára nem támaszkodhatik. A leggye-
szerűbb orvosságot a szövetkezés nyújtaná.

Erzi ezt a közönség is, mert valahányszor
a pékek a sütemények árát, a mészárosok pedig
a husét indokolás nélkül emelik, újból és újból
megindul a mozgalom egy-egy szövetkezeti pék-
műhelynek vagy mészárszéknek létesítésére. Ez
által a fogyasztók maguk lennének az eladók is,
ennél fogva befolyhatnának az árak szabályozására.
A szervezkedés azonban rendszerint oly lassú,
a létesülő szövetkezet eleinte oly nehézkesen mű-
ködik, a közönség nagyrésze pedig annyira tu-
datlan és érzéketlen a saját érdekeivel szemben,
hogy számba vehető eredményeket alig bír föl-
mutatni, még a kisiparosok koalícióival szemben
is ritkán, annál kevésbé a nagy tőkével rendel-
kező gyárosokkal ellentétben.

Bizonyos pedig, hogy a *cartellek* véget vet-
nek a verseny szabadságának, hogy a termelők
kezébe adják a fogyasztókat, a kiket aztán kényük
és kedvük szerint megadóztathatnak. Nem
lehet tagadni azt sem, hogy ez az irányzat még
nagyon is fejlődésképes és még sokkal több rossz-
ságot hozhat reánk, mint a melyben bennünket ez
ideig részesített. Erdemes ennél fogva, hogy vele
komolyan foglalkozzunk. Az orvoslás részben a
törvényhozók, részben pedig a közönség kezében
van és ezen eset újból reá mutat azon sokoldalú
előnyökre, melyeket a magyar közönség elérhet
azzal, ha szervezkedni megtanul és a szövetke-
zésben rejlő erőt saját hasznára fordítani — elég élel-
mes lesz.

Különben pedig fizetni fogjuk azokat az ára-
kat, a melyeket a gyárosok és tőkepénzesek ön-
zése reánk dicél.

Jajgatni fog, de nem tesz semmit jogainak
védelmére, mert a tétlenség örömei drágábbak
nekünk minden egyébnél. Csak az a kérdés,
hogy ez férfiak és hazafiakhoz illő eljárás-e?

Dr. Bernát István.

Levelezés.

Kokován, 1891. nov. 22.

Tekintetes Szerkesztő ur!

„Nem érez, ki érez szavakkal mondhatót;” csak most
látom be nagy költőnk szavainak igazságát, csak most
érzi szívem eme axiómának mélységét, a midőn tollammal
előző örömet akarnám kifejezni, melyet úgy én,

valamint a kokovai róm. kath. plebánia alá tartozó hívek
keble érez, s a mely valódi örömet kifejezni csakugyan
nagy s hálás feladatnak tekintem főképen azért, mert
látom, hogy a magyarok Istenének áldást osztó karja le-
bega felettünk, látom, ama czél, melyet tizedek és tizedek
óta szerettek volna beteljesítenie látni híveink, immár be-
végzett dolog, bevégezt esemény.

Erzem, hogy esekélyeségem nagyon parányi erő emez
öröm eseteléséhez, de viszont vigasztal amaz édes meg-
győződés, hogy tek. Szerkesztő ur, látva az örömet egy-
szerű, keresetlen szavakban kifejezve, az igaz szív hang-
jainak fogja tekinteni e szavakat!

Nagy ünneptünk van ma! Kinek volna oly érez-
szive, a ki nem érezett volna ma velünk örömmünkben,
a midőn szeretve tisztelt lelki atyánk ama szentélynek nyi-
totta meg kapuját, a hol az emberiség legdrágább eseme-
téi, a szülők legnagyobb örömei, kis gyermekei nyerik
oktatásukat, ama szentélynek kapuját, melyet mindennapi
nyelvünkkel „iskolának” hívünk. Ma volt tek. Szerkesztő
ur a rég óhajtott érett gyümölcsök leszedése. A mit egy
pár évvel ezelőtt még álomnak tartottunk, a mai napon
valóvá bizonyult. A vallásos és hazafias nevelésnek emelt
gyönyörű iskoláknak ma volt beszentelése. Engedje meg
tek. Szerkesztő ur, hogy emez örömet kifejezzem, hálóját
rebejjem azon ezereknek, a kik ma valóban örömmünnepet
ülnek!

A régi, — a mai kornak már sehoggy sem megfe-
lelő — iskola helyén ma, a modern paedagogia minden
kivánalmának megfelelő, valóban impozáns épület áll,
melyben egy tanterem, egy elő- és három lakosztoba s
minden szükséges melléképület található.

Egyházunk régen szenvedte már hiányát egy meg-
felelő iskolának s midőn ma az egek Urának hálát
adunk ama kegyelméért, hogy közös óhajunknak megva-
lósítását végre megélhettük, legkedvesebb kötelességemnek
tartom igaz köszönetünket ezen uton is nyilvánítani azok-
nak, kiknek legnagyobb érdemük van az új iskola felépi-
tésében.

Ha többet nem is említenék, elég lenne nekik a
beszentelésnél jelenlévő szülők arcán megjelent öröm-
könyök árja, a mely az egyszerű népek, — meg vagyok
róla győződve, tiszta szívében találta forrását.

Legnagyobb elismeréssel tartozunk mindenesetre az
ügy kezdeményezőjének főt. Bukovina Antal plebános
iskolaszéki elnöknek, mint aki első volt az új iskola épi-
tésének megvalósításánál; igaz köszönetet mondunk mel-
tósággal özv. gróf Forgách Erzsébet kegyelmes urnök-
nek, mint a ki fa- és üvegterméssel ajándékozott meg,
valamint a helybéli ág. ev. egyháznak, a mely pénzbeli
ajándékával segítette czélunk elérését.

Szívünk köszönetét nyilvánítjuk tek. Tauffer Ignác,
iskolaszéki gondnok urnak is, a ki nem kimélt semmi
fáradtságot s valóban odaadással működött Krajcsi József
vállalkozóval egyetemben azon, hogy iskolánk minden
tekintetben megfelelő legyen a mostani tanúgynek.

Midőn ismételtén köszönetet mondunk buzgalomukért,
kérjük az Ur Istent, küldje intézetünkre áldását, hogy
gyermekaink hitükben s igaz hazaszeretben nevelve
derék s hasznos polgáraivá legyenek a magyar hazának.

Jókövi Emil, r. k. tanító.

Helybelli hírek.

A nőegyesület jubileuma. Rimaszombat és vidéke
nőegyesülete mint lapunkban említve volt — e hó 28-án,
szombaton üli meg fennállásának 25 éves évfordulóját.
Ez alkalommal a takarékpénztár nagy termében díszülés
lesz Bornemisza Lászlóné önga jelenklete alatt. Értesülé-
sünk szerint a megnyitó beszédet maga a nagyérdemű
elnökő fogja tartani, mely után az egyesület huszonöt-
évi története fog felolvasatni. Este a Három rózsza nagy
termében közvacsora lesz. A jubileumi ünnepély mindkét
részére a nagy közönség is meg van hívva.

Előléptetés. Vladár Endre helybéli p. ü. fogalmazó
a beregszászi pénzügyigazgatósághoz titkárrá nevezetett
ki s így a napokban elhagyja városunkat, melynek huz-
amosabb időn át volt rokonszenves lakója. Gratulálunk a
megérdemelt előléptetéshez.

Lemondás. Jaczkó Pál városi mérnök, mint érte-
sítünk állásáról leköszönt. Nem ismerjük az okot, mely
e lépésre vezette, de bármily legyen, sajnálattal vesszük
tudomásul városunk e derék hivatalnokának távozását.

Adomány. A rimamurány-salgótarjáni vasmű- és
kőszénbánya-társaság a rimaszombati egyes. prot. gym-
názium fa-szükségletének fedezésére ötven forintot ado-
mányozott a folyó évre. — Evvel kapcsolatban rendes évi
segélyét is folyóvá tette.

„Irodalmi kör.” Még folyó évi október hó 15-én
megjelent 42-ik számunkban helyet adtunk egy „helybéli
minden szépért, jóért lelkesülő fiatal ember” által „a vá-
ros művelt közönségéhez” intézett felszólalásnak, melyben
az illető egy „magasabb értelemben vett Tompa-kör”
megalakítása érdekében való tömörülésre hívja fel, a fel-
vetett eszmével rokonszenvező elemeket. Mivel azóta ez
irányban semmiféle mozgalomnak híre nem jutott tudó-
másunkra: már-már szinte azt kelle hinnünk, hogy az
egész dolog eszöndesen elaludt. Annál nagyobb és kelle-
mesebb tehát most a meglepetésünk, mikor már tudjuk,
hogy az „Irodalmi kör” — épen mint egykor a görög
hittegen Pallász Athéné Zeusz fejéből — egyszerre,
váratlanul és hirtelen megalakulva előpattant és helyet
kér magának Rimaszombat város köz- és társas életében.
A mult szombaton ugyanis, mint jó forrásból értesülünk,
magánosok és testületek közül néhányan a következő tar-
talmu „Meghívó”-t kapták: „A „Gömör-Kishont” ezi-
mű hetilap ez évi 42-ik számában közzé tett „irodalmi-
kör” alakítását tárgyzó lelkes fölhívás értelmében urasá-
gotoktól folyó hó 22-én, azaz vasárnap délután 3 órakor
a helybéli községi leányiskola tanástermében (Kishonthy-
féle ház) tartandó értekezletre tisztelettel meghívja az ala-
kuló bizottság. — Tárgysorozat: 1. Egy na-
gyobbiszabású s tekintélyes színvonalon álló „irodalmi
kör” megalakítása. — 2. Czimének megállapítása. —
3. Működési irányának meghatározása. — 4. Szervezke-
dés. — 5. Bizottság kiküldése az alapszabályok elkészí-
tésére. — Rimaszombat, 1891. évi november hó 20.” —
Ennek a meghívásnak, mint bennünket értesítenek, az az
eredménye lett, hogy az „Irodalmi kör” megalaki-
tását a jelen volt irodalom- és művészet-pártolók
elvből egyhangulag csakugyan kimondták s a további
teendő végzésére saját kebelükből bizottságot küldtek ki.

A lelkes uttörők névsorát, a kik az alakuló értekezleten
rész vettek, hallomás után a következőkben foglaljuk ösz-
sze: Paal Gyula (mint az eszme megpendítője), to-
vábbá Fráter Sámuel, Mihályi Lajos, Kathona Géza, R.
Vozáry Gyula, Csillagh Mór, Szabó Lajos, Noga M. Ján-
os, Törköly József és Baksay József VIII ik gymn. o.
tanuló. — Kitértást, buzgalmat és szép sikert kívánunk
a lelkes kis csapatnak, az „Irodalmi kör”-nek pedig hosszú-
szű életet! — Ugyanebben az ügyben később, lapunk
zártafelé még egy hivatalos és egy félhivatalos
értesítést is vettünk. Ezek közül, a beérkezés sorrendjében,
lejelőször is adjuk a félhivatalos hírt, mely nevüket el-
hallgatni akaró „kettőn a jelen voltak közül”
aláírás visel s következőkép szól: „Uj egyesület ala-
kítását tervezte néhány ügybuzgó fiatal ember, kiknek
törekvése oda irányult, hogy városunknak egy a kor
színvonalán álló irodalmi társaságot szervezzen a más
nagyobb városokban működő irodalmi körök mintájára.
De már első lépésöknél hibát követtek el, a mennyiben
az értekezletre szóló meghívókat egyfelől igen esekély
számban, másfelől névalírások nélkül bocsátották közre,
minek következtében a vasárnap délutáni értekezleten
mindössze tizenegyen jelentek meg s ezeknek egy részét
is a kíváncsiság vezette, hogy megtudhassák, kik az
életre való eszme nyelbe ütői. Pedig a jó gondolat akár-
ki agyában fogamzott meg, mindig jó gondolat marad, s
az eszmék megvalósítói a szó legteljesebb értelmében el-
ismerést érdemelnek, — de kétszeresen kell hibáztatnunk
minden olyan elhamarkodott lépést, mely talán a tulcsi-
gázott buzgalom szüleménye, de a speczialis helyi visz-
nyok nem eléggé alapos ismerete folytán a máskülönb
igen derék terv megvalósítását hátrább veti. Nem hang-
sulyozhatjuk eléggé, hogy városunknak nagy szüksége
van egy oly egyesületre, mely magasabb fokon álló éve-
zetekben részesítse közönségünket, de ennek megalakítá-
sára szélesebb körű társadalmi akció szükséges, meg-
nyervén az összes tényezőket úgy az irodalmi mint más
művészi téren. A kezdeményezőknél tehát első sorban
privatim kell megnyerni minden arra hivatott egyént s
közös megállapodás folytán kell megalakítani az egyesü-
letet, mert a jó gondolatokat monopolizálni nem szabad,
s az arra hivatott egyének mellőzésével nem is lehet.
Ennyit tartozunk megmondani mindazoknak, kiknek élet-
revaló eszméik vannak s eszméiket foganatosítani akar-
ják.” A hivatalos értesítést pedig magától a mozgalom
megindítójától: Paal Gyula urtól vettük, mely is szó-
szerint így következik: „A mult vasárnap délutánján elő-
értekezlet tartatott egy „irodalmi kör” megalakítása
czéljából; a szép számmal egybegyűlt műpartolók huz-
sas és élénk eszmeesere után egyelőre abban állapodtak
meg, hogy a kebelükből választott öt tagu bizottság ke-
resse meg levélben valamelyik vidéki város irodalmi kö-
rének elnökségét az iránt, küldené meg alapszabályait
alakuló egyesületünknek további intézkedés végett; ennek
áttanulmányozása után pedig készítsen a bizottság egy
tervezetet, melyet azután mutasson be elfogadás végett a
közelebb tartandó s szélesebb körben kiterjedt közgyűlés-
nek. — A gyűlés napja hirlapilag lesz közhírré téve, a
mikor is meghívotnak a helybéli értelmiség mindazon
tagjai, kik előreláthatólag rokonszenveznek az eszmével.
Vajha siker koronázza az életrevaló mozgalmat!”

A Losonezi-utczabeliek, az 50 kros folya-
modvány-bélyeg megspórolása tekintetéből, lapunk után
kérk a városi hatóság arra illetékes közeget, hogy az
utczájuk gyalogjáróját ne csak 20 lépésre, hanem egész
hosszában sziveskedjék homokkal kiaszfaldiroztatni, mert
hát ők mindaddig, míg a repülőgép a közeljövőben Ri-
maszombaton feltalálva nem lesz: nyakig kénytelenek ám
ezuppogni a sáros latyakban, holott a többi utczabeliek
ellenben vígan feszíthetnek a faszteros troteáron.

Intó pelda. Bródy Bertalan panaszára Klein Her-
man helybéli husmérő a városi rendőrkapitányság, mint
szintén a vármegyei alispán 25 frt pénzbírságra büntette
azért, mert 5...75 kilogramm hus helyett csak 5...50 kg.
hust adott, jöllehet a nagyobb mennyiségnek árát fogad-
ta el. Klein megapellálta az ítéletet, hanem hiába, mert
a belügyminiszter bebizonyítva látván a súly-egonkítást,
az ítéletet helyben hagyta.

Záróra. Rosz órájában figyelmeztette a szabályren-
deletnek erre a pontjára néhány szál városi rendőr Kohn
Adolf helybéli derék kereskedőt akkor, mikor folyó év
május hó 4-én este még 9 óra után is nyitva tartotta
boltját. Kohn ugyanis — ahhoz a szavaihoz, hogy ha
ilyenkor a Jánosi-utca két korcsmájában szólhat a zene:
az ő üzlete is nyitva maradhat, — még néhány olyan
jelentősebb kifejezést is fűzött, amit a két rendőr
magára nézve sértőnek, a rendőrség pedig 10 frt pénz-
bírsággal büntetendőnek talált. Ezt az ítéletet, melyet
II-od fokon a vármegye alispánja is jóváhagyott, a bel-
ügyminiszter most megsemmisítette, de... (és itt ve-
gyünk egy kis lélegzetet) ama „keresetlen” kifejezésekben
a büntető tk. 261. §-ába ütköző beesületsértést látván:
az összes iratokat a kir. járásbírószághoz rendelte áttétetni.

Apró-cseprő verekedők. Schlesinger Zsigmond,
Csiszár Pál, Lőkös István helybéli lakosokat, a párbaj-
codex figyelmen kívül hagyásával vívott lovagias ügyeik
brevi manu történt elintézéséért, közigazgatási uton, 5—10
frtjig terjedő „jutalomdíjakkal” tüntették ki az illetékes
körök.

Vásárok sorrendje. Szabadalmas Rimaszombat ren-
dezett tanácsu városban 1892. évben tartandó orszá-
gos vásárok jegyzéke. Január hó 7 és 8-án. — Április
hó 8 és 9-én. — Május hó 16 és 17-én. — Julius hó
12 és 13-án, augusztus hó 29-és 30-án. — Október hó
20 és 21-én. — Jegyzet: Minden vásár első napján mar-
havásár is tartatik, melynek sorompói reggeli 5 órakor
nyitnának meg. — Ezenkívül minden héten szombaton
heti- és sertésvásár is tartatik. A vasnti állomáson mar-
haszállásra állandó rakodó van a melynél a városi állat-
orvos teljesíti a szemlét. — Kelt Rimaszombatban, 1891.
november hóban Id. Badiny Gyula, r. kapitány.

Nyilvános számadás

az 1891. november 7-kén a „Rimaszombat és Vidéke
jótékony Nőegylete” által a „Működvelő társulat” szives
közreműködése mellett Rimaszombatban rendezett színi
előadás bevétele s kiadásáról:

Bevétel: 59 I. rendű ülőhelyért a 2 frt: 118 frt,
— 44 II. rendű ülőhelyért a 1 frt 50 kr.: 66 frt, —
25 III. rendű ülőhelyért a 1 frt: 25 frt, — Állóhelyek
és karzat: 42 frt, — Felülüzetés: 9 frt 90 kr. — Ösz-
zesen: 260 frt 90 kr.

Kiadás: Zene: 25 frt. — Engedély bélyeg: 1 frt 50 kr. — Teremdíj: 2 frt. — Petróleum, gyertya, tűzifa, szolgálati díjak: 28 frt 69 kr. — Nyomda költség: 8 frt. — Szimpad felállítás, lebontása s deszkázat lerakása: 15 frt. — Csokrokért: 18 frt. — Szindarabok és kiszerepezésért: 7 frt 66 kr. — Öltözdei apróságokért: 4 frt 34 kr. Összesen: 110 frt 19 kr. tiszta jövedelem: 150 frt 71 kr.

Felülfizettek: Hámos László főispán ur 3 frt. — Bornemisza Elemér 1 frt. — Löfkovics Lipót 3 frt. — Ráróssy Gyula 40 kr. — N. N. 10 kr. — Dickmann Ignác 40 kr. — Liszka Józsefné asszony 1 frt. — Pusztay Sándorné Debreczen 2 frt. — összesen: 9 frt 90 kr.

A felülfizetőknek s általában az egész résztvevő közönségnek s közreműködőknek szíves köszönetet mond a rendező választmány nevében

Terhes Pál, egyleti pénztáros.

Vármegyei ujdonságok.

Alapítvány-növelés. A rimamurány-salgótarjáni vasmű-egyesület a gömörmezei magyar közművelődési egyesületnél tett eddigi 1200 frtnyi alapítványa növelésére legközelebb ismét 200 frtot, Borbély Lajos vezérigazgató pedig eddigi 250 frtnyi alapítványának növelésére 50 frtot küldött az egyesület elnökségéhez. Ezen évenként megújuló adományok értékét csak akkor ismerjük eléggé, ha tudjuk, hogy a Rimamurány-salgótarjáni vasműegyesület, mely megyénkben maga is tót vidéken öt magyar iskolát tart fen, közművelődési czélokra különösen nagy áldozatot hoz.

Halálozás. Westhof Károly vasvári tisztviselő kedden éjjel hirtelen elhunyt Pohorellán. A rokonszenves férfi temetése ma lesz.

Könyöradományok. A nagy-kanizsai ág. ev. egyház előjárása még 1890. június hó 26-án egy „Kérő szózat”-ot intézett a mi vármegyénk lakosságához is, a melyben temploma felépítésének költségeihez gyűjtés útján vármegyénk közönségének hozzájárulását kéri. A gyűjtés eredményéről most számoltak be az egyes szolgabírák és polgármesterek. Az adományok összege 8 frt 20 kr-ot tesz, a mi nem valami sok, ha pláne meggondoljuk, hogy ehhez az összeghez egyes ugyanazon hitsorsú egyházak is ajándékoztak 10—10 kr-ot. Hanem hát azt is meg kell gondolni, hogy „elég nekünk a magunk baja is.”

Nyugtázás. Tiszt. Honézy vizesréti ev. lelkész ur instillációja alkalmából, önkéntesen megadóztatott tósztokból 1 frt 70 kr. folyt be az orsz. Eötvös-alapra. Ezen összeghez a következő urak járultak: Halasi Gyula 10 kr., Nagy Lajos 10 kr., Stefanecok Károly 30 kr., Szlabey Mátyás 30 kr., Kordos János 10 kr., Csók György 30 kr., Róczy István 20 kr., Rohács Mihály 10 kr., Farkas György 20 kr. — A midőn a fenti összeg átvételét ezennel nyugtázom, fogadják a szíves adózók legfőbb köszönetemet. Rimaszombat, 1891. évi nov. 24-én. Wágonsomer János, az „Eötvös-alap” h. gyűjtő bizottság pénztárosa.

Elkeresztelések. Az 1888. évi február hó 7-én házasságra lépett Bafi András kath. és Lindák Zsuzsanna ág. ev. szülöktől származott Mária nevű leánykat, — mivel az anya, menyasszony korában magáról reversált adott. — Verbjár Pál kanonok, roznói prépost plébános elkeresztelte, miért őt a roznói szolgabíró f. é. 1217. szám alatt kelt határozatával a közigazgatási fogházalap javára 10 frt pénzbírságra vagy megfelelő egy napi elzárásra és Turesányi Gusztáv feljelentő sebespataki ág. ev. lelkész javára 5 frt eljárási költség megfizetésére ítélte, továbbá arra kötelezte, hogy az ág. ev. anyától származott Bafi Mária elkeresztelt leánygyermek keresztelési bizonylatát az illetékes sebespataki ág. ev. lelkész hivatalnak küldje át. — Kishonthy Barna ráhói r. kath. plébánosra pedig a nyustyai főszolgabíró szabott ugyanilyen büntetést azért, hogy Andrieczák György róm. kath. és Balázs Mária ág. ev. szülök leánygyermekét „elkeresztelt.” Ebben az ügyben Kruo Andor eserenyesényi ág. ev. lelkész volt a panaszos. — A harmadik elkeresztelési eset, a mi tudomásunkra esett, Putnokon történt. Az idevaló róm. kath. lelkész, Perjessy Endrét, Kálniczky Endre, ev. ref. lelkész panaszára már 25 frt pénzbüntetésre és 11 frt 50 kr. eljárási költség megfizetésére ítélte a tornalliai járásbeli főszolgabíró, a Pásztor István és Takács Erzsébet szülök leányának elkereszteléseért. Ez utóbbi ítéletet a vármegye alispánja, kihez az ügy másodfokú elbírálást végett került, már helyben is hagyta. Perjessy Endre putnoki plébános ellen különben, még egy másik hasonló eljárás is van fellebbezés alatt a belügyminiszteriumnál, abból kifolyólag, hogy a nevezett plébános már II-od fokulag 50 frt pénzbüntetésre ítéltetett ugyanezek Kálniczky Endre panaszára, a Szalóky János és Csernák Mária házastársaktól mult évi december hó elején született János nevű gyermek elkereszteléseért.

Követésre méltó eljárás. A tornalliai főszolgabíró több, járásbeli vétkes szülőt szigorúan megbírságotl a miatt, mert hét éven alóli beteg gyermekeikhez orvost nem hívtak s ily módon a szegény kicsikékből valósággal készakarva — angyalt csináltak.

Csendőrhíány. A dohányesempészet megátlása ezéjjelből szerföltött szigorú intézkedésre szólította fel a nyár folyamán egy leiratában a pénzügyminiszter a vármegyéket, melyben többek közt az is el volt mondva, hogy az illető szolgabírák a esempészek ellen a m. kir. esendőrség szolgálatát is igénybe vehetik. Most, mint értesülünk, a többek közt például a rimaszécsi járás szolgabírósága azzal a rendelettel abba a helyzetbe jutott, hogy volna már mivel, csak nincs kivel. Dohányesempész csak akad, de nincs aki megfogja. Mert azok a esendőrök, a kikre a pénzügyminiszter papiroson hivatkozik, csak olyan formán vannak meg a valóságban, mint a Potemkin herceg falvai-városai. Az egész járásban alig-akkora a esendőrség létszáma, hogy a rendes járőrséget teljesítse, nem-hogy még gányók után futkosson. Most tehát a nevezett szolgabíró felterjesztésére vármegyénk alispánja illetékes helyen megtette a szükséges lépéseket, hogy a esendőrök létszáma megyénk területén megfelelően szaporíttassék.

Helyreigazítás. A Rozsnyón székelő Schlosser K. L.-féle első magyarionni műmalmom és gömbölyű árpadargár részvénytársaság igazgatóságától helyreigazító sorokat vettünk lapunk 47. sz.-ban „Iparvasut Dobsinán” czi-

mű közleményünkre vonatkozólag, a mennyiben az új vasutvonal nem Rozsnyótól Dobsinánig tervezetik, mivel e két állomás között már régóta rendes vasut van, hanem a nevezett részvénytársaság saját malmától szándékozik a rozsnói vasuti állomás testéig terjedő keskeny-vágányu iparvasutat építeni.

Patak szabályozás. Zabar községnek állandó veszedelmét képezi a szabályozatlan és eliszaposodott Tarna patak. A rakonezátlan patak medrének vármegyénk területén levő szakaszán a gyákeres kitisztítás már meg is történt, a hevesmegyei részen azonban még mindig késik; miért is vármegyénk alispánja egy meggyőző hangon tartott sürgető átiratot intézett újabban Hevesmegyéhez, amelynek hísszék ezuttal mégis lesz a maga fogamatja s így a zabariak remélhetőleg nemsokára meg fognak szabadulni az eddig folyton rettegett árvízveszedelemtől.

Városok a vásárokról. Egyszerre két város folyamodott a kereskedelmi m. kir. miniszterhez vásártartási jogának kiterjesztéséért. Így az egyik: Tornallya azt kéri a minisztertől, hogy a mostani négy országos vásár helyett évente hatot tarthasson, még pedig a két újat január 18—19-én és augusztus hó 24—25-én. Bár név szerint két új vásár tartásához kér engedélyt a meglévő kettőhöz. Tornallyáról még tán „csak-csak”, de már Bánrévéről aligha hisszük, hogy megkapja amit kíván, mert ennek szomszédjai Putnok és Rimaszécs, tudunkkal teljesen kielégítik a helyi, forgalmi és közgazdasági érdekeket, sőt tartani lehet tőle, hogy Bánrévé kérelmének teljesítése amannak a két városnak kárára lehet, anélkül, hogy magának Bánrévének valami nagyon használna.

Vetelytársak. Grószmann Jákóknak Fűrészben „kenyere” a — pálinka, azonban Csipka Károly is abból „él”. Két dudás pedig tudjuk, hogy két esárdában se fér meg egymás mellett. Így történt, hogy Grószmann feljelentette Csipkát azzal a szóval, hogy még ő egész vásárnap kénytelen ajtatoskodni és heverni az édes farenie párnáin: addig Csipka-ugyanam méri azon a szent napon is hajnalról éjjelig a pálinkát, a szalonnát, a kenyeret, a lisztet a sáttóbbit. A vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény hűségese önének felesapott Grószmann-testvér panaszát a nyustyai szolgabíró alaposnak találván: Csipka-szomszédot 10 frt erejéig megesípkodte. Csipka-szomszéd ugyan fellebbezett a „Grószmann” ellen egy „nagy emberhez”, hanem hát — remény nélkül.

Kihágás, mely főzhágással kezdődik. Klein Miksa szoláti lakos, t. i. a bánrévei vasuti állomáson a vonatra akkor akart fellépni, mikor az már 50—60 lépésre robbogott az induló hefytől. Ezért a „ballépésért” őt a tornalliai szolgabírósság összesen 26 frtnyi kedvezményes „uti költség”re ítélte. Klein Miksa azonban megfellebbezte az ügyet az alispánhoz, még pedig abból a különös indokból, mert a marasztaló ítéletet nem a fő-, hanem a tiszteletbeli szolgabíró hozta. No, ha Kleinnek csak az a kívánsága, hogy magasabb rangú tisztviselő ítélje el: ezt az óhaját valószínűleg teljesíteni is fogja egy, még a főszolgabírónál fűbb tisztviselő is.

Eredményes vadászatok. Haluska János, Szenko János mürányi, Kolman Pál giczei és Roskó Pál klenőczyi lakosok „tűs” óráikban nagy kedvelői a férfias kedvű sportnak, csak az a bajuk, hogy mindig roppant pechjük van a vadászat közben. Már az is kellemetlen, hogy az ő „tűs órák” rendszeren összesen a vadászati tilalom idejével, az pedig, hogy minduntalan akkor találkoznak egy-egy esendőrrrel vagy erdőőrrel, mikor éppen tilos időben, tilos helyen, tilos ösztűt, tilos nyulat vagy vaddisznót löttek ödába: kétszeres vadász-szerencsétlenség. Mivel azonban minden kárból rendszeren haszon is kerül: így történt, hogy Haluska és Szenko vadászatából 100, Kolmanéból 10, Roskó Páléból pedig ismét 100 frt került terítékre az illető községek szegényalappja javára. A passionátus Nimródok azon való tapasztalatukban, hogy a hátultöltő fegyver ilyenképen hátrafelé lö, és mivel a puskapor a mai időben szerföltött megdrágult: az erdei vadak örömeire elhatározták, hogy végkép visszavonulnak uri kedvtelésük gyakorlatától.

Különféle tehetségek. Hrieze Mátyás pályatésztett bádogos segéd megharagudvan a bádogos mesterségre, lakatosságra ohajította minden meglévő tehetségét szentelni, e végből egy kis tanulmányutat esínált a nagyszabolosi papirgyár lakatosmühelyének — ablakán keresztül a mühelyben, hol tapasztalatokkal és lakatos eszközökkel bőven megterhelvén tudományszomjas ambícióját, tanulmányainak további folytatása és alapos kiképzetése végett az illovai fogházba utazott: ahol azonban tehetségeit kellőkép nem méltányolván 3 esztendőre, kedve és becsyága ellenére a kosárfonás művészetének gyakorlására fogták. — Nagyobb diesőség érte Pohóczy János harmaczi születésű hazánkfiait anynyiból, hogy őt nem holmi „jezuitinezi” kisvárosi bíróság, hanem maga a budapesti kir. törvényszék tisztelte meg azzal, hogy 8 hónapi alumniumra hívta meg a m. kir. álladalom vendégszerető asztalához, méltánylaskép annak a nagy tehetségnek, melynek Pohóczy egy budapesti kosmában akkép adta jelét, hogy egy ültő helyében 13 töltött káposztát, 9 borju szeletet, 24 lágytojást és 32 szilvás gombócöt megevett s végül mégis könnyedén tudott ugorni — kifelé az ajtón, mikor t. i. fizetésre került a sor. Azontul pedig az iparkodásának szárnyait szegni akaró rendőrt azzal a szóval ijesztgette el vágyainak az utjából, hogy itt még ma vér fog folyni, sőt kijelentésének nyomatékául még bicskájával is előhuzakodott a nadrágzsebéből. Ezt a hősi merészségét méltányolta most, a budapesti fenytörvényszék az előbb leirt módon.

Költői szabadság. Jankovics Jánosné szül. Laukus Ilona nagyon laikus lehet a poetica licentia mikénti alkalm: z hatásának jogaiban, máskülöppen nem használta volna azt a „trópust”, hogy a kezzegei bíró szolgája tolvaj, maga a bíró pedig „olyan mint a szolgája.” Ezért a kis „költői hasonlatért” a btk. 261-ik §-a szerint valamelyes írói tiszteletdíj utalványozása lévén szokásban: e ezéliből a belügyminiszter, hova az ügy közigazgatási uton került, most a kir. járásbíróssághoz rendelte áttétetni az iratokat. — Ugyanezek e féle licentiaát engedett meg magának Kudlár Károly visnyői fiatal óriás, aki egyuttal egy kis plágiumot is követett el, mikor Bráz József községi bíróval szemben az általánosom ismért „Mégis . . .” kezdetű hazafias éneket, a bíró személyére való vonatkozással variálta. A költői hajlamú ifjút, tekintettel a prosódiaiban való teljes járatlanságára, dilettánskodásáért csak 6 frttal honorálta a tofnalliai szolgabíró. Ez az ítelet jogerős.

Postai sikkasztók ellen. A vármegyéhez legközelebb egy körrendelet érkezett a kereskedelmi minisztertől, melyben többek közt el van mondva, hogy újabb időben egyes posta hivataloknál nagyobb mérvű sikkasztások fedeztettek föl, melyeket a sikkasztónak csak azért sikerült huzamosabb ideig elpalástolni, mivel meggátolni bírta, hogy a tudatlan, írni, olvasni sem tudó ezimzettek panaszukat vagy reklamációjukat a postagazgatósághoz eljuttassák. A megejtett vizsgálat során kitűnt, hogy az elsikkasztott összegek majdnem kivétel nélkül Amerikából eredő utalvány pénzek és pénzes levelekből valók, melyeknél a feladó és a ezimzett közötti nagy távolságból kifolyó ritkább levelezés a fölfedeztetést különben is nehezíti. Így történt, hogy a postamesterek az egyes feleket rászedve, névalírásukat meghamisították, a pénz vagy egészben, vagy annak egy részét visszatartották és saját céljaikra használták. Megnehezítette a fölfedezést még azon körülmény is, hogy az érdekelte felek a helyett, hogy panaszukkal közvetlenül az illetékes posta és távirdaigazgatósághoz fordultak volna, magát a bűnös postamestert keresték föl, aki azután utját és módját ejtette, hogy igényüket később érkezett pénzzel kielégítse, illetve üzemelt továbbra is folytassa. A miniszter szükségesnek látja ennélfogva fölhívni a vármegye közönségét, hogy a vármegye területén fekvő községek lelkészeit kéri föl, miszerint híveiket a szószékéről (!) figyelmeztessék, hogyha Amerikába kivándorolt családtagjaiktól várt pénzküldemény, melynek elküldéséről bármiként értesültek netalán késik, valamint azon esetben is, ha a postahivatal a nekik kézbesített utalvány kifizetésével késedelmeskedik, vagy ha az érkezett pénzes levél fölbontva kézbesítettné, továbbá ha az átvételi-elismervényen nevüket a postamester maga írja alá, ami rendszerint csak valamely helytelen eljárás leplezésére szolgál, vagy ha már gyanus jelenségek merülnének fel: forduljanak panaszukkal a községi jegyzőhöz. Ezeknek pedig a panaszt azonnal a kassai postagazgatósághoz kell feljelenteni. Ezekben ismertetjük e miniszteri rendeletet, bár nem akarjuk föltételezni, hogy ennek fogamatba vételére a mi vármegyénk területén valaha szükség lenne.

Felelős szerkesztő: Dr. Veres Samu.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Magán-hirdetések.

Hirdetés.

A sánkfalai vizimalom — három köre — új évtől több évre bérbe adó.

Bővebbet: Harkácsen Bárd Vay Aladárnál. 1—4

Árverési hirdetés.

A rimaszombati takarékpénztár, az annak idején ki nem váltott, illetőleg meg nem hozszabított zálogtárgyak 1891. évi december hó 3-án délután 2 óraker saját helyiségében el fognak árvereztetni. Az igazgatóság.

Billiárd. 1—4

Keveset használt „Szeiffert”-gyártmányu tekeasztal (Carambol) igen jutányosan el adó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Hirdetés.

A gömörmezei nép- és iparbank az 1697. 588. 1965. 2642. 2142. 2175. 2074. 2206. 5007. 4973. 5000. 5207. 4272. 4363. 4862. 4795. 4237. 4200. 4280. 4652. 4677. 5006. 2826. 2835. 5252. 2873. 4781. 4509. 4822. 5236. 4536. 4870. 4336. 5117. 4701. 4573. 5267. 4948. 4697. 4378. 4698. 4952. 4728. 4730. 5168. 4493. 4163. 4575. 4400. 4401. 5182. 5163. 4002. 5169. 4956. 4831. 4903. 5216. 4911. 4955. 5037. 5093. 5238. 5266. 5137. 5171. 5188. 5308. számok alatt elzalogosított s nem rendezett kézi zálogtárgyakat, u. m. arany, ezüst pénzeket és ékszereket, ezüst evőeszközöket, különféle értékpapirokat és betéti könyveket 1891. évi december 16-ának délutáni 2 óráján saját helyiségében elárvereztetni. Rimaszombat, 1891. november 19-én.

Az igazgatóság.

Eladó

Serke község határában egy urbéri ház-hely utáni összes külsőség és legelő illetőség a káposzta- és kender földek kivételével.

A vételárnak csak egy negyed része fizetendő készpénzben, három negyed része pedig 5% kamat s betáblázás mellett évekig a vevőnél maradhat.

Ezen külsőség s legelőilletőség alkalmas vevő hiányában 6 évre haszonbérbe is adatik.

Ugy az örökvetel mint a haszonbérlet iránt értekezhetni Tornallyán Borsody József kir. járásbíróval. 1—3

Zongorahangoló.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **állandó lakásomat Rimaszombatba tettem.** Mint e megyében jól ismert zongora-hangoló, ajánlom magamat a t. cz. közönség becses partfogásába, szíves tudomására hozván azt, hogy hajlandó vagyok úgy városban mint a vidéken a zongorák évenkénti többszöri hangolását, valamint szakszerű igazítását és bőrozését — mérsékelt árak mellett — eszközölni.

Szíves megbízásukat kérem lakásomra: **Rimaszombat, Jánosi-utca 28. sz. intézn.** Együtt tudatom a t. közönséggel azt is, hogy **Aristonok** hangolását és javítását is elvállalom. Tisztelettel maradtam a t. cz. közönségnek aláztos szolgálja

PRÁSCHEK ALAJOS.
zongorakészítő és hangoló.

1—*

Hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a tornallyai kir. járásbíró 1888/91. számú végzése által **Dr. Gróf Serényi Béla** mint **Ujházy Lászlóné** engedményese végrehajtó javára **Lakatos Ferencz és neje Darvas Erzsébet** putnoki lakosok ellen 397 frt 47 kr. hátralékos tőke, ennek 1891. év november hó 15. napjától számítandó 6% kamatai és itéleti illeték költség erejéig elrendelt s 1891. évi szeptember hó 26-án fogatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 1925 frtra becsült 8 darab tehén, 7 darab tinó, 1 drb tenyészbika, 4 drb ökör és 4 drb lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek 2001. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Putnokon alperesek lakásán leendő eszközésére **1891-ik év december hó 7-ik** napjának délelőtt 10 órájára határidőül kitézetik és ahhoz venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Tornallyán, 1891-ik évi november hó 20-án.
Záborszky Sándor, kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó lakás.

Rimaszombatban a **Jánosi-utca 49. sz.** házban egy kényelmes lakás, mely három szoba, konyha, kamara, fatartó, pincze és kertből áll. **1892. évi május hó 1-jére** bérbe kiadó. — esetleg az egész ház kertestől együtt örök áron is eladó. Értekezhetni lehet a tulajdonos **Fülöp Józseffel** ugyanott.

Hirdetmény.

4201. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **ifj. Szabó László** mint a várgedei közbirtokossági igazgatójának kérelme folytán a rimaszombati kir. törvényszék (a rimaszombati kir. járásbíró) területén lévő Várgede községben fekvő a várgedei 138. sz. tjkben foglalt és a várgedei közbirtokosság nevében álló 10., 11., 12. hrszám alatti koresmaház, udvar és kertre a végrehajtási joghatállyal bíró önkéntes árverést 2000 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi január hó 25-ik napján** délelőtt 10 órákor Várgede községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%, vagyis 200 frt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1891. évi augusztus hó 5. napján.
A rszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Tomcsányi, kir. törv. bír.

A t. géptulajdonosok figyelmébe!

Tűszekrények,

mindenféle kazánmunkák, legjobb anyagból való elkészítésére jutányos árak mellett ajánlom kitűnően berendezett gépműhelyemet.

Gőzmozgonyok, gőzeséplőgépek s más gazdasági gépek javításait ajánlom már most eszközölni.

Vasöntődémbe mindennemű öntvényeket a legpontosabban elkészíték.

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára, kazánműhelye és vasöntődéje
MISKOLCZON. 2—3

Hámos-torta. Uj. Jogász-torta.

Karácsonyi és ujévi ajándék.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy a közelgő karácsonyi és ujévi ünnepekre üzletemben igen **sok és szép** alkalmas **ajándék-tárgy** van készletben.

Nagy választék a legkülönbözőbb plüsch-, selyem-, bársony-, elefantcsont stb. **Bomboneokból** a legfinomabb **fondan és éhrem-cukorkákkal** tölve.

Kis **párisi torták** tölve és dobozzal **15** kr-vel.

Mindenféle dísz-alakoeskák, chocoládék, eroquettek, mozgó-bábuk, szivarkák, thea- és sok másféle sütemények, valamint különféle torták.

A t. szülők különös figyelmébe ajánlom továbbá **karácsonyfák díszítéséül szolgáló** alkalmas mindenféle **cukorka-tárgyaimat**, melyeknek árai a következők:

100 db jól csomagolva dobozzal 1 frt — kr.	100 db finomabb 2 frt — kr.
100 db jól csomagolva dobozzal 1 frt 50 kr.	100 db excelsior díszes 3 frt — kr.

Ajánlom azonfelül különféle kitűnő francia italaimat.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek és a **három forintot meghaladó rendelvényeknél:** a pénz előleges beküldése mellett a **postaszállítás** és csomagolás **portamentesen történik.**

Üzletemet a t. közönség kiváló figyelmébe ajánlván, maradtam 1—*

Rimaszombat, 1891. november 25.

Kiváló tisztelettel:

Miskolczy István, műcukrász.

Ugyanitt tanulólul egy jó családból való 13—14 éves ifju felfogadtatik.

Huszár-torta. Uj. Kossuth-torta.

Feitűnést keltő ujdonságok nők részére!

Minden előképzettség nélkül lehet mértéket venni, mintázni és szabni a cs. és kir. szabadalmazott

Excelsior szabászati készülék

segélyével akár **gyermekruhát** akarunk készíteni, akár **legfinomabb női ruhát.** A pontos és sikeres mértékvevésért és szabászatért jótállunk. Ezer meg ezer példa bizonyítja az

Excelsior szab. szabászati készülék

ezélszerű voltát. Ennek egy háztartásból se szabadna hiányoznia.

A kezelés igen egyszerű, sőt fiatal leányok részére is. — Az egész készülék ára, magyarázatokkal együtt minden nyelvben csak **3 frt.** Sztéküldés naponta kétszer utánvétellel, 3 frt 20 kr. előleges beküldése mellett a készülék bérmentve küldetik meg.

Kizárólagos főraktár alulírott szabadalom tulajdonosoknál:

KELETY és ROTHMANN, Bécs

II., Untere Donaustrasse 49.

1—12

Főraktár Magyarhon részére Budapesten **GÖTTLIEB VILMOS**-nál Andrássy-ut 49. sz. alatt.

SALIGNAC & Cie COGNAC

Részvénytársaság, alapítva 1809-ben, négy millió franknyi alaptőkével; ajánlják francia

„Cognac“-jukat

a legkitűnőbb minőségben. Az 1867-iki párisi világi kiállításon a nagy arany éremmel, az 1891-ik évi bécsi nemzetközi tápszer és házi szükségletek kiállításán pedig a nagy érdem-okmánynyal (legmagasabb kitüntetés) lettek kitüntetve.

Különlegesség: orvosi autoritásoktól ajánlott „**Medicinal Cognac**“.

Raktár: **Rimaszombaton Dickmann Ármán urnál.**

Vezér-képviselők Ausztria-Magyarország részére:

HEINRICH MENDEL & Co.
TEA, RUM és COGNAC beviteli cézég
Bécsben, I. Schottenring 32. 2—6

3—6

Ezennel közhírré tétetik, hogy a liferálásból kimaradott **3000** darab nagyszerű, ugyanvezett

„Huszár“ lópokróc

gyors pénzszükség miatt a gyáriáron alól adatik. Ezen kitűnő pokróczok 190 cm. hosszúnak és 130 cm. szélesek, színes esíkokkal vannak ellátva, vastag mint deszka, meleg mint a bunda, míg a készletben tart, most csak

darabja párja
1 frt 68 kr. 3 frt 30 kr.

Továbbá 4500 darab kitűnő minőségű, óriási nagyságu **vászon ágylepedő** a 1 frt darabja, 2 méter hosszú, 145 cm. széles, ezelőtt 2 frt volt.

Megrendeléseket postautánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöl **FEKETE**
Bécsi aruház a magyar koronához
Wien, Margarethen, Büdigerasse 187.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, Eperjesi-ut 6. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmeltartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

- Sorvető és szóryavető gépeket,
- Szecekvágókat, kézi vagy járgány hajtásra,
- Répvágókat és tengeri morzsolókat,
- Olajsajtókat és olajmag-pörkölőket,
- Örlő- és daráló-malmokat.

Továbbá mindennemű

szivattyukat, gőzgépeket és gőzkazánokat,
szeszgyár-berendezések stb.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

5—6

